

Стратегія втілення цієї політики має здійснюватися на системній і послідовній основі. Всі учасники інноваційного процесу мають бути зацікавлені у поєднанні їхніх інтересів і зусиль у створенні і застосуванні нових знань і технологій з метою виходу на внутрішній і зовнішні ринки з високотехнологічною продукцією. У реалізації зазначеної взаємодії і створенні таким чином економіки, заснованої на знаннях, роль державної влади є стрижневою.

Література

1. **Белов О.Ф.** Про глобальні пріоритети розвитку України в програмі "Україна-2010" / О.Ф. Белов, С.І. Пирожков. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.niur.gov.ua/ukr/publishing>.
2. **Економіка і організація інноваційної діяльності** : підручник / Волков О.І., Денисенко М.П., Гречан А.П. та ін. / за ред. О.І. Волкова, М.П. Денисенка. – К. : ВЦ "Професіонал", 2004. – 960 с.
3. **Майорова Т.В.** Інвестиційна діяльність : навч. посібн. / Т.В. Майорова. – К. : Вид-во ЦУЛ, 2003. – 376 с.
4. **Про інноваційну діяльність**: Закон України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15>.
5. **Федулова Л.** Розвиток національної інноваційної системи України / Л. Федулова, М. Пашута // Економіка України. – 2005. – № 4. – С. 35-47.
6. **Шарко М.** Модель формування національної інноваційної системи України / М. Шарко // Економіка України. – 2005. – № 8. – С. 25-30.

Смолинский В.Б. Проблемы государственной регуляции инновационной деятельности в аграрной сфере экономики

Проанализированы роль и значение инноваций и их государственной регуляции в аграрной сфере. Предложены пути, которые предопределяют развитие инновационных процессов в сельском хозяйстве. Установлено, что все участники инновационного процесса должны быть заинтересованы в сочетании их интересов и усилий в создании и применении новых знаний и технологии с целью выхода на внутренней и внешние рынки с высокотехнологической продукцией. В реализации отмеченного взаимодействия и создании таким образом экономики, основанной на знаниях, роль государственной власти является стрижневой.

Ключевые слова: инновации, государственная регуляция, аграрное производство, сельскохозяйственные предприятия.

Smolinsky V.B. Problems of innovation activity regulation in agrarian sphere of economic

The article analyzes the role and importance of innovation in and its state regulation in agrarian sphere. Numbers of ways that cause the development of innovation processes in agriculture are proposed. It is set, all participants of innovative process must be interested in combination of their interests and efforts in creation and application of new knowledges and technologies with the purpose of output on internal and overseas markets with highly technological products. In realization of the noted co-operation and creation thus of economy, based on knowledges, a role of state power is cored.

Keywords: innovations, state regulation, agrarian production, agricultural enterprises.

УДК 657.421.3

Аспір. І.Є. Старко¹ – Львівська КА

ПЕРВИННИЙ ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Розглянуто чинні типові форми первинної документації та проведено аналіз шляхів удосконалення документального оформлення руху нематеріальних активів в національній системі обліку.

¹ Наук. керівник: доц. В.І. Бачинський, канд. екон. наук – Львівська КА

Ключові слова: об'єкти нематеріальних активів, первинний облік, документація, форми документів.

Постановка проблеми. Концепція бухгалтерського відображення об'єктів права інтелектуальної власності формується з позиції їх ідентифікації та виокремлення аналітичних складників з метою оперативного первинного спостереження за їх складом та наявністю. Раціональна організація носіїв облікової інформації має вплив на прийняття управлінських рішень та проведення економічного аналізу діяльності підприємства. Обліковий процес відображення прав інтелектуальної власності передбачає насамперед вибір форм первинної документації та технологію оброблення даних по цих об'єктах.

Станом на 14 грудня 2004 р. зареєстровано в Міністерстві юстиції наказ Міністерства фінансів про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів за № 732 від 22.11.2004 р. [1]. Цей наказ лише частково вирішив питання відображення в обліку "невідчутних" активів і фактично є дублюванням первинної документації з обліку основних засобів. На наш погляд, первинна документація щодо об'єктів повинна вестись стосовно груп нематеріальних активів та відображати специфіку кожного об'єкта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання документального оформлення наявності і руху нематеріальних активів розглянуто у низці праць вчених-економістів, висвітлено пропозиції щодо запровадження нових бланків документів, вдосконалення існуючих та використання комплексних форм для відображення об'єктів права інтелектуальної власності. Зокрема, у працях І.А. Бігдан, С.Й. Сажинця, В.В. Пастушкової, Л.А. Крятової пропонується використання самостійно розроблених та уніфікованих документів [2-4], І. Жураковська рекомендує вдосконалення існуючих форм первинних документів, зокрема зміни та скорочення реквізитів [5], Л.М. Котенко, Т.В. Польова пропонують використання комплексних первинних документів та реєстрів [6].

Мета дослідження – розробити пропозиції щодо шляхів удосконалення первинної документації щодо відображення руху нематеріальних активів в національній обліковій системі.

Виклад основного матеріалу. Українська облікова модель відображення об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів перебуває в процесі розроблення раціональних форм первинного спостереження та документації. На сьогодні для обліку наявності та руху нематеріальних активів застосовують типові форми, затверджені наказом Міністерства фінансів [1]. Порядок їх застосування під час оформлення операцій з рухом нематеріальних активів відображено в табл.

Проведений аналіз форм первинної документації за їх сутністю та змістом показав, що вони повною мірою не відповідають обліковим завданням, зокрема виникають сумніви в доцільності складання інвентарної картки форми № НА-2, оскільки об'єкт нематеріальних активів надходить в господарський обіг на основі підтверджувальних документів права власності (або користування) на об'єкт, а факт надходження цих об'єктів оформляють актом

введення в господарський обіг об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (форма № НА-1).

Табл. Типові форми первинного обліку нематеріальних активів та порядок їх застосування

Типова форма та назва документа	Сфера застосування	Підстава для оформлення	Кількість примірників
НА-1 "Акт введення в господарський обіг об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів"	Для оформлення операцій із введення в господарський обіг і використання окремих придбаних об'єктів права інтелектуальної власності підприємств, установ та організацій, незалежно від форм власності	Технічна, науково-технічна та інша документація (ліцензійний договір, авторський договір, патент)	Складає в одному примірнику на кожний окремий об'єкт приймальна комісія
НА-2 "Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів"	Для аналітичного обліку об'єктів права інтелектуальної власності	Акт введення в господарський обіг об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (типова ф. № НА-1); Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (типова ф. № НА-3)	Заповнюють в одному примірнику та ведуть в бухгалтерії на кожен об'єкт чи групу об'єктів
НА-3 "Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів"	Для оформлення вибуття об'єктів нематеріальних активів під час їх списання	Зазначають причини вибуття (закінчення / дострокового припинення строку дії: майнових прав, договору на використання майнових прав, ліцензійного договору тощо); залишкову вартість визначають за даними бухгалтерського обліку	Складає у двох примірниках призначена комісія, затверджує керівник підприємства чи особа, на те уповноважена
НА-4 "Інвентаризаційний опис об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів"	Для оформлення даних інвентаризації окремо за кожним місцем знаходження об'єктів права інтелектуальної власності та за кожною особою, відповідальною за використання об'єктів права інтелектуальної власності	Наявність об'єктів права інтелектуальної власності встановлюється за документами, що були підставою для їх оприбуткування або якими оформлені (підтверджені) майнові права	Складає в одному примірнику призначена інвентаризаційна комісія

Виходячи з цього, бачимо дублювання інформації в цих документах, що не сприяє спрощенню формування облікових відомостей. На наш погляд, аналітичний облік об'єктів нематеріальних активів доцільно та достатньо вести по оформлених актах, складених за окремими групами нематеріальних активів стосовно субрахунків до рахунку 12 "Нематеріальні активи". Таким чином, ми пропонуємо надходження об'єктів права інтелектуальної власності

оформляти не уніфікованим документом, а конкретизувати, тобто замінити одну форму № НА-1 на декілька форм, які б відображали інформацію за групами нематеріальних активів. Для цілей аналітичного розкриття інформації доцільним є оформлення "Аналітичної картки обліку руху об'єкта нематеріальних активів" на підставі актів про приймання/списання нематеріальних активів щодо кожного об'єкта.

З метою дотримання коректності пропонуємо замінити назву форми НА-3 "Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів" на "Акт списання об'єкта права інтелектуальної власності", оскільки термін "ліквідація" можна застосовувати лише до об'єктів, що мають матеріальну форму вираження.

Крім типових форм первинних документів, затверджених наказом Міністерства фінансів, підприємства також використовують форми первинної облікової документації щодо обліку об'єктів права інтелектуальної власності, згідно з наказом Міністерства статистики №469 від 10.08.2004 р. [7], заповнення яких передбачено в підрозділах з питань інтелектуальної власності для оперативного обліку таких об'єктів. Основні реквізити окремих форм по обліку об'єктів права інтелектуальної власності мають бути зазначені в бухгалтерській документації з метою повного відображення прав користування ними [5].

Пропозиції щодо використання "Комплексного документа обліку надходження, наявності та вибуття нематеріальних активів", який є універсальним джерелом інформації про окремі об'єкти нематеріальних активів [6], є доцільним на підприємствах, де використовується незначна кількість таких активів, оскільки заповнення 41 реквізиту, який пропонується в цьому документі, є трудомістким і нераціональним. Для оперативного вирішення питань, пов'язаних із оцінюванням (встановлення початкової та відновної вартості), визначенням нормативних термінів використання, прийняттям рішень щодо списання з балансу об'єктів нематеріальних активів доцільно створювати (призначати) постійно діючу експертну комісію з питань нематеріальних активів. Одною із основних функцій такої комісії повинно бути оформлення первинної та іншої документації з питань, пов'язаних з придбанням, переміщенням, продажем, передачею та ліквідацією нематеріальних активів [3]. Створення такої комісії було б доцільним на підприємствах, які володіють та використовують у своїй діяльності велику кількість різних об'єктів права інтелектуальної власності.

Висновки і пропозиції подальших досліджень. Відображення нематеріальних активів, як особливого виду об'єкта бухгалтерського обліку, повинно бути забезпечено документацією, яка б враховувала специфічні ознаки кожного з таких об'єктів. Вдосконалення первинного обліку нематеріальних активів повинно відбуватись у напрямках посилення змістового навантаження під час розроблення конкретної форми з метою забезпечити відображення всіх особливостей кожного об'єкта права інтелектуальної власності. Використання раціональних форм первинних документів сприятиме оперативності прийняття управлінських рішень, отриманню необхідних даних для управлінського та економічного аналізу, впливатиме на достовірність оцінки об'єктів нематеріальних активів.

Література

1. **Наказ Міністерства фінансів України** "Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів" від 22.11.2004 р., № 732. – 232 с.
2. **Бигдан И.А.** Учет и аудит нематериальных активов : дисс. ... канд канд. экон. наук. – Харьков, 2003. – 236 с.
3. **Сажинець С.Й.** Облік нематеріальних активів : навч. посібн. / С.Й. Сажинець. – Львів : Вид-во "Мс", 2003. – 332 с.
4. **Пастушкова В.В.** Бухгалтерський учёт основных средств и нематериальных активов : учебн. пособ. / В.В. Пастушкова, Л.А. Крятова. – М. : Изд-во "Маркетинг", 2000. – 142 с.
5. **Жураковська І.** Документування операцій з об'єктами інтелектуальної власності / І. Жураковська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 4. – 422 с.
6. **Котенко Л.М.** Удосконалення документування операцій з обліку нематеріальних активів / Л.М. Котенко, Т.В. Польова // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 5(47). – 422 с.
7. **Наказ Міністерства статистики України** "Про затвердження форм первинної облікової документації з обліку об'єктів права інтелектуальної власності (винаходів, корисних моделей, промислових зразків, компонувань (топографій) інтегральних мікросхем і раціоналізаторських пропозицій) та Інструкції щодо їх застосування" від 10.08.2004 р., № 469. – 62 с.

Старко И.Е. Первичный учет нематериальных активов: пути усовершенствования

Рассмотрено действующие типичные формы первичной документации и проведен анализ предложений по совершенствованию документального оформления операций с нематериальными активами в национальной системе учета. Установлено, все участники инновационного процесса должны быть заинтересованы в сочетании их интересов и усилий в создании и применении новых знаний и технологии с целью выхода на внутренней и внешние рынки с высокотехнологической продукцией. В реализации отмеченного взаимодействия и создании таким образом экономики, основанной на знаниях, роль государственной власти является стержневой.

Ключевые слова: объекты нематериальных активов, первичный учет, документация, формы документов.

Starko I.E. Primary accounting of intangible assets: the ways of improvement

The research of the ways to improve documentary arrangement of the ways of intangible assents in national system of accounting is carried out as well as acting typical farms of primary documentation are analyzed. It is set, all participants of innovative process must be interested in combination of their interests and efforts in creation and application of new knowledges and technologies with the purpose of output on internal and oversea markets with highly technological products. In realization of the noted co-operation and creation thus of economy, based on knowledges, a role of state power is cored.

Keywords: objects of intangible assets, primary accounting, documentation, forms of documents.

УДК 330.567.2/4

Доц. В.М. Фомішина, канд. екон. наук – Львівська КА

СТРАТЕГІЯ ТА РЕГУЛЯТОРНА ПОЛІТИКА В СФЕРІ СПОЖИВАННЯ ТА ЗАОЩАДЖЕННЯ

Досліджено альтернативу між споживанням і заощадженням у сучасних економіках. На основі статистичних даних про розвиток Китаю та США показано, що саме заощадження і нагромадження капіталу вирішальною мірою визначають результати функціонування економічної системи. Встановлено, що вирішення цієї альтернативи у світовій економічній думці і практиці державного регулювання поступово пов'язується з національними заощадженнями, всупереч попередній політиці споживання.